

Kinderrechten in Griekenland

Kunst over kinderrechten

Elele – hand in hand – is de naam van een Grieks project voor Turkssprekende kinderen en hun ouders om hun (zelf)vertrouwen te versterken. Het project gebruikt kunst als communicatievorm.

DOOR: ANASTASIA HOUNDOUMAD - Griekenland wordt alsmaar meer divers. Naast de verschillende groeperingen binnen de Griekse bevolking, komen er ook steeds meer migrantenfamilies naar het land. Hun kinderen leven vaak in armoedige omstandigheden. Daarom is het belangrijker dan ooit om het VN-kinderrechtenverdrag toe te passen.

Het gecentraliseerde onderwijssysteem in Griekenland beantwoordt niet aan de behoefte van een multiculturele samenleving. De pedagogische aanpak in het kleuter- en lager onderwijs is leerkrachtgericht en er wordt in de eerste plaats gestreefd naar homogeniteit. Het schoolapparaat negeert de individuele behoeften van kinderen en stimuleert geen ouderbetrokkenheid. Het heeft geen uitdrukkelijk respect voor de moedertaal van kinderen, hun geloofsovertuiging of cultuur. Het onderwijs is erop gericht om Grieks te leren. Van Griekse kinderen veronderstelt men dat ze niet gewezen hoeven te worden op stereotiepe beelden en vormen van discriminatie. Bovendien wordt er onvoldoende aandacht besteed aan het feit dat kinderen graag het gevoel hebben dat ze welkom zijn en erbij horen.

Het 'Elele'-project

Omdat buitenschoolse opvang flexibel is, is het de ideale plek om stereotiepe beelden te bevragen en vooroordelen tegen te gaan. Elele,

het Turkse woord voor 'hand in hand' is hier een voorbeeld van. Het project werd opgezet door de NGO Schedia, in een industriestad net buiten Athene. Elele legde de nadruk op buitenschoolse activiteiten om sociale inclusie, gelijkheid en respect voor diversiteit te bevorderen.

Het project moest met de tijd mee evolueren en de aandacht op actuele thema's vestigen. Het begon met Turkssprekende Griekse families die het ten gevolge van de aardbevingen erg moeilijk hadden. Hun kinderen konden niet regelmatig naar school gaan. Elele wilde een band van wederzijds vertrouwen met de families op-

bouwen en hun zelf een krachtig gevoel geven. Gaandeweg werden ze via buurtactiviteiten voor kinderen, met de gemeenschap in contact gebracht. Tegelijkertijd werden er stappen gezet voor een bondgenootschap met lokale sociale diensten en het stadsbestuur. Zo kon men nagaan of het beleid wel degelijk respect had voor diversiteit. Alles gebeurde binnen de context van het VN-kinderrechtenverdrag.

In eerste instantie wilde men voorkomen dat kinderen vroegtijdig de school zouden verlaten; volgens artikel 28 van het kinderrechtenverdrag hebben ze immers recht op basisonderwijs. Dit werd op verschillende manieren gerealiseerd. Op microniveau ging de aandacht naar kinderen en families, terwijl men op macroniveau ook de organisatie van de gemeentelijke kinderopvang bijstuurde. Zo konden er voortaan ook kinderen terecht van moeders die werkloos waren, of die geen officiële baan hadden. Door de samenwerking met de sociale diensten kregen alle kinderen bovendien de nodige inentingen.

Kunst

Alle projectactiviteiten waren gebaseerd op kunst. Volgens Schedia is kunst een nuttig instrument om mensen met een verschillende taal samen te brengen. Kunst staat open voor mensen met een verschillende socioculturele achtergrond en tradities. Bovendien sluiten artistieke activiteiten aan bij artikel 31 van het verdrag, dat spreekt over het recht op rust, vrije tijd, spel en deelname aan het culturele leven en kunsten. De tekst onderstreept de noodzaak tot mogelijkheden voor jonge kinderen om anderen te ontmoeten, spelen en samenkomen in een veilige, inspirerende en kindvriendelijke omgeving.

Zo vestigde Elele de aandacht op culturele participatie en het belang van scholing voor jonge kinderen. Ze versterkten hun zelfbeeld en taalontwikkeling. Naast de elementaire rechten ging er ook aandacht naar de vrijheid van meningsuiting (artikel 12), het recht op een eigen cultuur, geloofsovertuiging en taal (artikel 30) en het behoud van een eigen identiteit en naam (artikel 8). Dat laatste werd vaak 'geheleneerd' om de Griekse meerderheid tevreden te stemmen. De rechten waren van toepassing op elk kind, zonder onderscheid in ras, geloofsovertuiging of capaciteiten. (artikel 2)

Binnen Elele werd ook aandacht besteed

aan ouderparticipatie. Door hen te betrekken bij activiteiten werden ze deel van het onderwijsproces en vonden ze de kracht om zelf met leerkrachten en bestuursmensen te gaan praten. Ouders merkten dat hun zelfvertrouwen en het vertrouwen in de mogelijkheden van hun kinderen, groeide. Vooral dat laatste was erg belangrijk, omdat ouders voordien enkel negatieve commentaren over de schoolprestaties van hun kinderen kregen.

De plaatselijke opvoeders waren een belangrijke partner om het aantal vroegtijdige schoolverlaters te beperken, en de onderwijservaringen van kinderen te vergroten. Gedurende

het hele project vonden er seminars plaats met deze opvoeders. Ze wilden mensen sensibiliseren over respect voor diversiteit en nieuwe opleidingen op basis van kunst. Ze hielden rekening met artikel 29, dat onderwijs als voorwaarde beschouwt om de persoonlijkheid van het kind te laten ontwikkelen. Alleen zo verwerpen kinderen een eigen cultuur, taal en waarden en kunnen ze die van anderen respecteren.

Het intercultureel centrum

Met behulp van het stadsbestuur werden er festivals georganiseerd in het cultuurcentrum en op pleinen. Alle kinderen uit de buurt mochten deelnemen. Een van de activiteiten voor kinderen heette 'Het regent kleuren'; het werd georganiseerd in samenwerking met de ouderverenigingen en vond plaats in lokale schooltjes. Deze aanpak en inclusieve filosofie bereikten een hoogtepunt gedurende het derde jaar. Toen schonk de gemeente een gebouw met een grote tuin, voor de oprichting van een Intercultureel Centrum voor Artistieke Activiteiten. Alle kinderen en ouders uit de buurt werden er verwelkomd. De Bernard van Leer Foundation, die ook de vorige fases van Elele had gefinancierd, schonk Schedia de middelen om het centrum drie jaar te runnen. Het centrum is nog steeds open en wordt nu volledig gefinancierd door de gemeente.

Dankzij het centrum konden kinderen en families kennismaken met verschillende sociale, culturele, religieuze en etnische achtergronden. Ze konden samenwerken in wederzijds respect en begrip en de kinderen voorbereiden op een leven in een vrije samenleving. Dit alles gebeurde in een geest van begrip, vrede, gelijkheid en vriendschap (artikels 2, 29 en 30). Vrijheid van meningsuiting was de hoeksteen voor alle activiteiten. (artikels 13 en 14).

De workshops en seminars werden steeds meer divers en inclusiever. Er namen niet alleen Turkssprekende Griekse kinderen aan deel, maar ook Griekssprekende kinderen en kinderen van immigranten. De workshop voor moeders was de aanzet voor een nieuwe workshop met ouders en kinderen van een verschillende origine. Het seminarium voor plaatselijke opvoeders zette zijn deuren open voor ouders. De verschillende workshops en seminars hadden dus een gemeenschappelijk doel, dat leidde tot een cultureel evenement voor ouders, kinderen, animatoren van Schedia en plaatselijke opvoeders. Deze evenementen brachten het cultuurcentrum nogmaals onder de aandacht, net als de ideologie van de mensen uit de hele gemeenschap. Het centrum werd ook nauw betrokken bij het plaatselijke carnaval.

Resultaten

De synergie tussen kinderen, ouders, opvoeders, bestuurders en de ploeg van Elele, was een versterking voor alle betrokkenen. De resultaten waren dan ook op vele vlakken merkbaar. Het zelfvertrouwen van de kinderen groeide en ze gingen op regelmatigere tijdstippen naar school. Ze voelden zich betrokken bij het onderwijs. Ouders voelden zich sterk door de zorg en betrokkenheid die hun kinderen ervoeren en door de steun die zijzelf kregen. Ook de opvoeders hadden meer vertrouwen in hun pedagogische vaardigheden. We zijn ervan overtuigd dat Elele heeft bijgedragen aan een positiever beeld van de diversiteit in de gemeente en van kinderrechten.

*Anastasia Houndoumadi is ontwikkelingspsychologe
ahal@hol.gr*

